Bogár László: T?z az olajra

2016 január 25. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Az „olaj a t?zre” fordulat arra a paradoxonra utal, amikor valamit úgy akarunk csillapítani, hogy még jobban felszítjuk.

Mostanában a nagy k?olajtermel?k úgy akarják lassítani az árzuhanást, hogy ezzel inkább gyorsítják azt.

Szóval, olaj a t?zre, vagy inkább t?z az olajra.

A nyugatias modernitás technoevolúcióra épül? civilizációjának leginkább emblematikus megjelenít?je az autó, így a világ egyik legkényesebb hatalmi kérdései közé tartozik az olaj termelése, kereskedelme, és legf?képpen annak mindenkori ára. Ebb?l akár az is következhetne, hogy ha globális hatalmi alkuk függvénye az olaj ára, akkor ennek nagyon stabilnak kell lennie, hisz csak a néhány nagy szerepl?nek kell megállapodnia. Ez akár így is lehetne, de nem így van. Például azért nem, mert a legnagyobb szerepl?k stratégiai érdekei nemcsak, hogy nem esnek egybe, de gyilkos harc folyik köztük a planetáris dominanciáért. A másik, hogy a k?olaj termelésének és kereskedelmének globális rendszere már egy olyan hatalmas komplexum, amelyet tökéletesen egyik szerepl? sem tud uralni.

A hatalomgazdasági érzékenység egyébként nemcsak abból adódik, hogy az autó, a motorizáció, mint a nyugatias modernitás világtörténelmi teljesítményének büszke hírnöke, és legf?bb legitimációs bázisa, olaj nélkül ócskavastömeggé válna. Hanem abból is, hogy a hadászati gépezet is értelemszer?en csak a k?olaj segítségével hozható mozgásba, a csillagászati összegbe kerül? repül?gép-anyahajók és vadászgépek is hasznavehetetlen hulladékká válnának olaj nélkül. De akkor végül, ki és hogyan határozza meg a k?olaj világpiaci árát?

Egy biztos, a kitermelés költségeinek nem sok köze van az árhoz. A legolcsóbban termel? szaúdi kutak egydollárnyi költséggel is képesek egy hordónyi k?olajat kitermelni, és vannak olyan kutak is, amelyek az extrém természeti feltételek miatt csak százdollárnyi költséggel képesek mindezt megtenni. Ez a százszoros eltérés nagyjából mindig igaz lehetett az elmúlt évszázad folyamán, miközben az árak hat és százhúsz dollár között ingadoztak, tehát nagyjából egy hússzoros különbséggel leírható sávban. Az elmúlt több mint százötven év során, amióta nagyipari módszerekkel elkezd?dött a k?olaj kitermelése, összességében hat árciklus képe bontakozik ki el?ttünk. Ezek az árciklusok általában igen magas árral kezd?dnek, majd, bár nagy kilengésekkel, de az árak igen jelent?s csökkenésének, id?nként összeomlásának lehetünk tanúi.

A nagy ingadozások alapvet? oka az, hogy a k?olajbusiness óriási vonzása következtében hatalmas kapacitások, majd ennek nyomán óriási készletek halmozódnak fel. És amikor el?bb vagy utóbb bekövetkezik egy-egy világméret? recesszió, így ráadásul még a kereslet is csökken, akkor az árak esetenként igen látványosan összeomlanak. Ilyen volt például a harmincas évek eleje, amikor a nagy világgazdasági válság, az óriási recesszió nyomán mindeddig a legalacsonyabb szintre estek az olajárak. A 25-27 éves nagy ciklusok, bels? ingadozások ellenére 1870 és 1970 között összességében az alaptendencia a k?olajárak évszázados ív? csökkenése volt.

Ez a nagy technoevolúciós optimizmus id?szaka, ami a két menetben lezajló „olajárrobbanással” egyszer és mindenkorra véget ér. Ekkor 1973 és 1981 között nyolc év alatt tizenhatszorosára emelkedett a k?olaj ára. A kialakuló globális hatalmi konfliktusok, a permanens közel-keleti háború, az iráni polgárháború persze szintén komoly szerepet játszott a drámai áremelkedésben, bár az olajár fegyverként való m?ködése nem egyértelm?, hiszen már akkor is az éppen Szovjetunió fed?név alatt futó Oroszország volt a világ legnagyobb k?olajtermel?je, így ez a hatalmas árnövekedés els?sorban számára jelentett gigantikus többleter?forrásokat. Mindez ma sincs másként.

Az olajárak tartós csökkenése mögött feltehet?leg meghúzódnak az amerikai birodalom olyan stratégiai törekvése, hogy Oroszországot megrendítse, de ezt láthatólag nem tudja anélkül megtenni, hogy ne adjon óriási el?nyt a többi riválisának, f?ként Kínának, Japánnak és Európának. Ráadásul olyan alapvet? stratégiai szövetségesét, mint amilyen Szaúd-Arábia, is egyre súlyosabb helyzetbe hozza. És végül, de nem utolsósorban felsebzi önmagát is, hisz az Egyesült Államok úgy vált újra a világ legnagyobb k?olajtermel?jévé, hogy az új rétegrepesztési eljárással egészen új fejezetet nyitott a k?olajbányászat történetében. A tartósan harminc dollár alatti olajárak azonban százmilliárd dolláros károkat okozhatnak ezeknek a cégeknek, és ezzel lényegében magának az amerikai birodalomnak is. Tovább fokozza a kínálati nyomást az is, hogy az Irán elleni szankciók feloldása csak most kezdi igazán éreztetni a hatását, amikor majd az évi kétszázmillió tonna iráni olaj is rázúdul a piacra. És valójában Kína gazdasági növekedésének tartós lelassulása szintén a k?olaj áresése irányába mutató üzenet. Van azonban egy ezeknél is mélyebb ok. Azért válik tehát egyre olcsóbbá az olaj, mert egyre kevésbé van rá kereslet, és azért alacsony a kereslet, mert nincs jövedelme a munkaer? tulajdonosoknak.

Ennek az összefüggésnek a lényegét egy Henry Fordhoz kapcsolódó anekdota világíthatja meg számunkra. Mikor az els? robotok megjelentek a Ford m?vek gyártószalagjai mellett, Henry Ford karon ragadta a szakszervezeti vezet?ket és kaján vigyorral a robotokra mutatva azt mondta nekik, hogy na, ezeknek próbáljatok sztrájkot szervezni. Ám azok visszavágtak, hogy maga meg ezeknek próbáljon autót eladni. El?bb vagy utóbb mindennek egyensúlyba kell kerülnie.

Most is ez fog történni.

www.magyarhirlap.hu - Bogár László

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!
www.flagmagazin.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló